

Aan

De voorzitter van het bestuurscollege van het openbaar lichaam Sint Eustatius

Adres kantoor Curaçao

De Rouvilleweg 39

Willemstad, Curaçao

Telefoon (+5999)4619081

Adres kantoor Sint Maarten

Frontstreet 26

Convent Building

Philipsburg, Sint Maarten

Telefoon (+1721) 5430331

Adres kantoor Aruba

L.G. Smith Boulevard 68

La Piccola Marina

Oranjestad, Aruba

Telefoon (+297) 5832800

Datum

16 februari 2024

Ons kenmerk

Cft 202400024

Pagina

1/7

Uw kenmerk

Bijlage

2

E-mail info@cft.cw

Internet www.cft.cw

Onderwerp

Reactie op de vierde uitvoeringsrapportage 2023 van het openbaar lichaam Sint Eustatius

Geachte mevrouw Francis,

Op 2 februari 2024 ontving het College financieel toezicht Bonaire, Sint Eustatius en Saba (Cft) de vierde uitvoeringsrapportage (UR) over het begrotingsjaar 2023 van Sint Eustatius. Op grond van de Wet financiën openbare lichamen Bonaire, Sint Eustatius en Saba (Wet FinBES) had de UR over het vierde kwartaal van 2023 uiterlijk op 29 januari 2024 ingediend moeten zijn. Met dit schrijven ontvangt u de reactie van het Cft op de vierde UR.¹ In bijlage 1 van deze brief vindt u een nadere uitleg en cijfermatige onderbouwing bij deze reactie.

Oordeel

Sint Eustatius realiseert tot en met het vierde kwartaal van 2023 nagenoeg een nulresultaat. Bij de derde UR van 2023 ging Sint Eustatius nog uit van een tekort van USD 0,4 miljoen voor het begrotingsjaar 2023. Sint Eustatius heeft dit tekort in het laatste kwartaal van 2023 kunnen ombuigen in een begrotingsevenwicht, als gevolg van (incidentele) toevoegingen aan de vrije uitkering en door de lasten te beheersen op het niveau zoals begroot.

Sint Eustatius ontving in het laatste kwartaal van 2023 een aantal incidentele toevoegingen aan de vrije uitkering met reeds toegewezen bestemmingen, zoals armoedebestrijding en digitaliseringsvraagstukken.² Deze middelen zijn dusdanig laat verstrekt, dat ze niet meer volledig konden worden besteed in 2023. Het openbaar lichaam neemt daarom in de vierde UR een reservering op onder de lasten, zodat deze middelen in 2024 aangewend kunnen worden. Naar het oordeel van het Cft is deze wijze van administratieve verwerking niet juist. Het Cft beveelt Sint Eustatius aan een bestemmingsreserve te vormen voor deze bestemde vrije uitkering, en daarbij expliciet de voorgeschreven bestemming van de middelen aan te geven en toe te lichten.

Toelichting

In de vastgestelde begroting 2023 raamde Sint Eustatius USD 49,0 miljoen aan baten en USD 48,9 miljoen aan lasten. Gedurende het begrotingsjaar stelde de eilandsraad van Sint Eustatius twee begrotingswijzigingen vast. De begroting inclusief deze wijzigingen toont USD 50,7 miljoen aan baten en USD 51,1 miljoen aan lasten, resulterend in een begroot tekort van USD 0,4 miljoen. Uit de vierde UR van 2023 blijkt dat Sint Eustatius USD 51,8 miljoen aan baten en lasten realiseert tot en met het vierde kwartaal, en daarmee een (voorlopig) nulresultaat behaalt over het begrotingsjaar 2023.

Het Cft riep Sint Eustatius in 2023 meerdere malen op te sturen op beheersing van de lasten om een tekort over het begrotingsjaar 2023 te voorkomen.³ Grip en sturing op de uitgaven is des te meer van belang, nu de vastgestelde begroting 2024 van Sint Eustatius nauwelijks ruimte biedt voor het opvangen van eventuele tegenvallers.⁴ Het Cft constateert met genoegen dat Sint Eustatius een nulresultaat presenteert in de vierde UR en voorstelt te blijven werken aan het verbeteren van de financiële beheersing en het handhaven van een begrotingsevenwicht.

Op grond van de Wet FinBES komt de vrije uitkering ten goede aan de algemene middelen. De openbare lichamen mogen zelf bepalen welke taken en activiteiten zij bekostigen uit de algemene middelen. Sint Eustatius ontving in het vierde kwartaal USD 2,7 miljoen aan incidentele toevoegingen aan de vrije uitkering met reeds toegewezen bestemmingen. Het Cft heeft oog voor de complexe administratieve verwerking van deze middelen als gevolg van de timing en het bijzondere karakter van dergelijke toevoegingen aan de vrije uitkering.

Op 2 februari 2024 bood de staatssecretaris van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK) het concept-Koninklijk Besluit (KB) waarmee de bestuurlijke ingreep op Sint Eustatius wordt beëindigd aan de Eerste en Tweede Kamer aan.⁵ Zodra dit KB in werking treedt, gelden weer de reguliere bestuurlijke verhoudingen conform de Wet openbare lichamen Bonaire, Sint Eustatius en Saba en de Wet FinBES. De staatssecretaris van BZK concludeert dat er fundamentele stappen zijn gezet in het op orde krijgen van het financieel beheer, en stelt dat de begrotingen, uitvoeringsrapportages en jaarrekeningen inmiddels voldoen aan de vereisten van de Wet FinBES en het Besluit begroting en verantwoording openbare lichamen BES.

Het Cft onderschrijft de conclusie van de staatssecretaris van BZK dat er grote stappen zijn gezet door Sint Eustatius om het financieel beheer te verbeteren. Het Cft merkt echter ook op dat verdere verbeteringen noodzakelijk zijn om het begrotings- en verantwoordingsproces op orde te krijgen. In 2023 liep het proces tot wijzigen van de begroting bijvoorbeeld nog niet naar behoren. Zowel de eerste als tweede wijziging van de begroting 2023 is pas in december 2023 vastgesteld, terwijl het openbaar lichaam op basis van de Wet FinBES geen uitgaven kan doen die niet zijn begroot in een goedgekeurde begroting of goedgekeurde begrotingswijziging.⁶ Het Cft roept Sint Eustatius op om het begrotings- en verantwoordingsproces blijvend aandacht te geven.

Kenmerk
Cft 202400024
Blad
3/7

Ik verwacht u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.

Hoogachtend,
De voorzitter van het College financieel toezicht Bonaire, Sint Eustatius en Saba

A handwritten signature in black ink, appearing to be 'L.M.C. Ongerling', written over a horizontal line. The signature is stylized and extends to the right of the line.

Drs. L.M.C. Ongerling

Deze brief is in afschrift verstuurd aan:
Het bestuurscollege van het openbaar lichaam Sint Eustatius
Het hoofd Financiën van het openbaar lichaam Sint Eustatius
De staatssecretaris van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties

Bijlage 1: Uitleg en cijfermatige onderbouwing

Tabel 1 geeft de realisatie tot en met het vierde kwartaal van 2023, de begroting 2023 inclusief wijzigingen, en de procentuele realisatie weer. Daarnaast toont tabel 1 de baten en lasten samenhangend met bijzondere uitkeringen.

Tabel 1: Overzicht baten en lasten (in miljoenen USD)⁷

	4e UR 2023	Begroting 2023 incl. wijzigingen	Realisatie
Baten	22,9	22,6	101%
Vrije uitkering	19,0	18,6	103%
Lokale heffingen ⁸	3,6	3,8	95%
Overige baten	0,3	0,3	100%
Lasten	22,9	23,0	99%
Personeelslasten	10,3	10,4	99%
Huisvestingslasten	1,4	1,4	100%
Exploitatielasten	2,8	3,1	90%
Kantoorkosten	0,8	0,9	92%
Representatie- en communicatiekosten	0,7	0,8	94%
Vervoersmiddelen	0,3	0,3	90%
Afschrijvingslasten	0,4	0,4	100%
Algemene en overige lasten	0,8	0,9	85%
Subsidies en bijdragen	2,4	2,3	107%
Overige lasten	0,3	0,4	78%
Onvoorzien	0,0	0,1	0%
Reservering vrije uitkering	2,7	2,2	122%
Bijzondere uitkeringen (baten en lasten)	28,9	28,1	103%
Resultaat	0,0	-0,4	-

Bron: vierde uitvoeringsrapportage 2023 van Sint Eustatius.

Baten

Sint Eustatius realiseert tot en met het vierde kwartaal USD 22,9 miljoen aan reguliere baten, exclusief de baten uit bijzondere uitkeringen. De baten uit de vrije uitkering zijn hoger dan geraamd in de begroting, als gevolg van een toevoeging aan de vrije uitkering voor de uitvoering van het afsprakenakkoord Sint Eustatius 2024-2027. Sint

Eustatius ontving deze beschikking pas op 21 december 2023, en kon de ontvangen middelen niet meer verwerken in een (meerjarige) ontwerpbegrotingswijziging.

Sint Eustatius realiseerde in 2023 USD 3,6 miljoen aan baten uit lokale heffingen, een toename van USD 0,5 miljoen ten opzichte van dezelfde periode in 2022. Met name de baten uit de belastingen, waaronder de motorrijtuigenbelasting en de toeristenbelasting, namen toe ten opzichte van 2022. De herziening van de lokale tarieven was een van de voorwaarden onder de Wet herstel voorzieningen Sint Eustatius. De herziening heeft een impuls gegeven aan de heffing en inning van de motorrijtuigenbelasting, de toeristenbelasting en de afvalstoffenheffing.

Lasten

Sint Eustatius realiseert tot en met het vierde kwartaal USD 22,9 miljoen aan reguliere lasten, exclusief de lasten gerelateerd aan bijzondere uitkeringen. De gerealiseerde lasten zijn grotendeels in lijn met de gewijzigde begroting, alleen op de post subsidies en financiële bijdragen heeft een overschrijding plaatsgevonden. Sint Eustatius realiseerde in 2022 USD 2,4 miljoen aan subsidies en financiële bijdragen, waar de begroting uitging van USD 2,3 miljoen. De overschrijding wordt hoofdzakelijk veroorzaakt door hogere subsidies aan stichtingen en verenigingen dan geraamd.

De gerealiseerde personeelslasten bedragen tot en met het vierde kwartaal USD 10,3 miljoen, in lijn met de begroting. Gedurende 2023 vervulde Sint Eustatius 7,5 fte aan vacatures, en groeide het aantal openstaande vacatures van 21 fte begin 2023 naar 27 fte eind 2023. Het Cft verzocht Sint Eustatius al meerdere malen om met behulp van een strategische personeelsplanning een daling van de personeelslasten te realiseren. Het Cft wordt in de eerste UR van 2024 graag geïnformeerd over de huidige stand van zaken.

Bijzondere uitkeringen

Tot en met het vierde kwartaal van 2023 realiseert Sint Eustatius USD 28,9 miljoen aan baten en lasten gerelateerd aan bijzondere uitkeringen. Ultimo december 2023 bedraagt het resterend saldo aan bijzondere uitkeringen USD 68,8 miljoen, een beperkte toename van USD 0,6 miljoen ten opzichte van ultimo september 2023.

Uit het in de vierde UR opgenomen overzicht van de bijzondere uitkeringen blijkt dat de overeengekomen uitvoeringstermijn van een deel van deze projecten is verstreken, terwijl het desbetreffende project nog niet is afgerond. Het Cft riep Sint Eustatius bij de tweede en derde UR van 2023 op om de aanvraag van verlengingen en de definitieve afrekening met voortvarendheid af te handelen. Sint Eustatius licht in de UR toe in het vierde kwartaal 21 projecten definitief te hebben afgesloten, en dat er eind december 2023 nog 104 actieve projecten zijn.

Liquiditeitspositie

Uit de vierde UR blijkt dat Sint Eustatius ultimo december 2023 beschikt over USD 69,8 miljoen aan liquide middelen, gelijk aan de stand ultimo september 2023. Het overgrote deel hiervan, USD 67,3 miljoen, is geormerkt voor bijzondere uitkeringen. Aan het

eind van het derde kwartaal resteert USD 2,4 miljoen aan vrij besteedbare middelen. Het Cft uit al langer zijn zorgen over de beperkte liquiditeitspositie.

Financieel beheer

De vierde UR bevat een korte toelichting over de stappen die Sint Eustatius in het vierde kwartaal zette om het financieel beheer verder op orde te brengen. In samenwerking met accountant EY is het project om de administratieve organisatie en interne beheersing van Sint Eustatius adequaat in te richten, afgerond. Daarmee is tevens voldaan aan een van de criteria uit de Wet herstel voorzieningen Sint Eustatius, zo blijkt uit het concept-KB waarmee de bestuurlijke ingreep wordt beëindigd. EY heeft een eindrapport opgeleverd met daarin een beschrijving van de behaalde resultaten, de geïdentificeerde risico's en de noodzakelijke vervolgstappen in 2024. Het Cft verzoekt Sint Eustatius in de uitvoeringsrapportages over deze vervolgstappen te rapporteren.

Ook aan de overige twee criteria die zien op de verbetering van het financieel beheer, is voldaan blijkt uit het concept-KB. De financiële en administratieve processen zijn gedigitaliseerd en gecentraliseerd en de planning- en controlcyclus loopt conform de Wet FinBES. Wel werkt Sint Eustatius nog aan de integratie van de (financiële) processen in het AFAS-systeem. AFAS zal trainingen organiseren voor de medewerkers van het openbaar lichaam om te zorgen dat zij voldoende geëquipeerd zijn om het systeem optimaal te benutten.

Collectieve sector

Conform artikel 11 lid 4 van de Wet FinBES rapporteert het Cft in samenwerking met het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS) jaarlijks, gelijktijdig met het doorzenden van de jaarrekening, over de voorlopige uitgaven-, inkomsten-, tekort- en schuld cijfers van de collectieve sector van de openbare lichamen aan de minister van BZK. Voor Sint Eustatius is echter niet recentelijk vastgesteld welke rechtspersonen tot de collectieve sector behoren, waardoor het opstellen van bovengenoemde rapportage en toetsing van de rentelastnorm niet mogelijk zijn. Het Cft zal samen met het CBS nagaan hoe zo snel mogelijk tot vaststelling van de collectieve sector van Sint Eustatius kan worden gekomen, en u hierover informeren.

Kenmerk
Cft 202400024
Blad
7/7

Bijlage 2: Eindnoten

---

¹ Op basis van artikel 22 van de Wet FinBES reageert het Cft op de vierde UR. Het toetsingskader voor beoordeling van de UR wordt gevormd door de Wet FinBES aangevuld met de in het Besluit begroting en verantwoording openbare lichamen BES opgenomen criteria.

² Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, Kenmerk 2023-0000644419, Aanvulling vrije uitkering 2023 (oktober 2023), d.d. 30 oktober 2023.

³ Cft, kenmerk Cft 202300071, Reactie tweede uitvoeringsrapportage en advies eerste begrotingswijziging 2023, d.d. 16 augustus 2023. Cft, kenmerk Cft 202300122, Reactie derde uitvoeringsrapportage en advies tweede ontwerpbegrotingswijziging 2023, d.d. 22 november 2023.

⁴ Cft, kenmerk Cft 202300127, Doorgeleiding vastgestelde begroting 2024 Sint Eustatius, d.d. 23 november 2023.

⁵ Dit betreft het concept-KB houdende vaststelling van het tijdstip van inwerkingtreding van artikel 16 van de Wet herstel voorzieningen Sint Eustatius.

⁶ Cft, kenmerk Cft 202300136, Doorgeleiding vastgestelde eerste en tweede begrotingswijziging 2023 Sint Eustatius, d.d. 22 december 2023.

⁷ In deze tabel is sprake van afronding. Hierdoor kunnen afrondingsverschillen in de tabel voorkomen.

⁸ De lokale heffingen bestaan uit de motorrijtuigenbelasting, toeristenbelasting, afvalstoffenheffing, onroerend goed exploitatie, luchthavengelden, zeehavengelden, leges en vergunningen.